

SŁOWO WSTĘPNE

Prezentujemy czytelnikowi drugi tom książki *Jan Paweł II. Posługa myślenia*. Podobnie jak tom pierwszy, także tom drugi zawiera teksty wykładów, które zostały przedstawione w ramach cyklu „Posługa myślenia”, zorganizowanego wspólnie przez Ośrodek Badań nad Myślą Jana Pawła II Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!” oraz Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie. Pierwszy tom książki obejmował wykłady z lat 2007–2010, drugi tom zbiera wykłady z kolejnych lat: 2011–2015.

Teksty zebrane w książce zostały podzielone na cztery działy, które zbudowane są wokół kryterium merytorycznego, a nie chronologicznego. Pierwszy dział, najbardziej obszerny, zawiera teksty dotyczące tematu kultury i jej twórcy – człowieka. Cykl otwiera artykuł prof. Zofii Zarębianki, która jest regularnym gościem wykładów „Jan Paweł II. Posługa myślenia”. Krakowska polonistka analizuje w swoim tekście wykorzystanie motywów biblijnych w literackiej twórczości młodego Karola Wojtyły. Sporo miejsca poświęca przy tym nie tylko motywom – scenom, symbolom, ale także biblijnym postaciom, które inspirowały początkującego pisarza. Drugi tekst wyszedł spod pióra młodej doktor teologii Marii Zboralskiej. Opierając się na myśli Karola Wojtyły/Jana Pawła II, autorka dokonuje refleksji nad podstawowymi i najważniejszymi aspektami rozumienia człowieka w trzech wymiarach: stosunku do samego siebie, stosunku do innych i relacji do Boga. Trzeci tekst został poświęcony przez doktora Dariusza Radziechowskiego zagadnieniu kultury w myśli Jana Pawła II, co wydawałoby się dość szerokim zagadnieniem, jak na stosunkowo krótki artykuł. Autor jednak błyskotliwie unika wikłania się w zbytne szczegóły, skupiając się na zagadnieniu relacji kultury do jej twórcy – człowieka. Psycholog Mirosław Harciarek w czwartym artykule zarysowuje możliwości wykorzystania antropologii Karola Wojtyły do stworzenia odpowiadającego jej nurtu w psychologii. Autor porównuje antropologię Wojtyły z innymi koncepcjami antropologicznymi w psychologii, wyliczając

szereg zalet praktycznego wykorzystania tej pierwszej. Kolejny tekst, którego autorem jest amerykański duchowny Matthew Libra podejmuje zagadnienie różnicowania realizowania bycia *imago Dei* w byciu mężczyzną i kobietą. Autor porównuje w tym temacie koncepcje Karola Wojtyły i Edyty Stein. Ostatni artykuł tej części jest kolejną analizą prof. Zofii Zarębianki. W tym tekście autorka prezentuje, w oparciu o Rekolekcje dla artystów oraz List do artystów, Wojtyłową odpowiedź na pytanie o tożsamość artysty.

Druga część książki zawiera trzy artykuły, zogniskowane wokół pojęcia wolności. Paulin, Rafał K. Wilk przedstawia ogólny zarys rozumienia wolności człowieka, zwłaszcza wolności osobowej. Analizuje przy tym realizowanie się wolności w różnych sferach człowieczeństwa. Inga Mizdrak, młoda krakowska filozofka pracująca na Uniwersytecie Ekonomicznym, porównuje rozumienie koncepcji wolności u dwóch wielkich krakowskich filozofów – Karola Wojtyły i Józefa Tischnera. Ostatni tekst drugiej części książki, autorstwa przywołanego wcześniej Amerykanina Matthew Libry, jest również tekstem porównawczym. Tym razem jednak zostały ze sobą zestawione rozumienia wolności u znacznie bardziej różniących się od siebie autorów – Karola Wojtyły i Jeana-Paula Sartre’a.

Tematem trzeciej części książki jest refleksja nad historią i dziejowością człowieka. W pierwszym tekście dr Agnieszka Kurnik podejmuje zagadnienie teologii historii w nauczaniu Karola Wojtyły – Jana Pawła II. Dokonuje tego z uwzględnieniem dwóch ważnych dla tej teologii kontekstów: Soboru Watykańskiego II i historii Polski. Drugi tekst, autorstwa pijara Vitalija Siarki, omawia najważniejsze teksty Jana Pawła II mówiące o współczesnych męczennikach, aby na tym tle zaprezentować papieską teologię męczeństwa. Kolejny tekst, najobszerniejszy w całej książce, jest bogatą, niezwykle interesującą analizą mesjanizmu Karola Wojtyły – Jana Pawła II. Autor, krakowski filozof młodego pokolenia, Paweł Rojek nie tylko szuka w Wojtyłowych i papieskich źródłach wątków historycznie rozumianego mesjanizmu, ale stara się także wskazać na relację tych źródeł do współczesnych koncepcji mesjanistycznych. W ostatnim tekście tej części, na tle papieskiego nauczania i obowiązującej doktryny chrześcijańskiej o stworzeniu, dominikanin Michał Chaberek zestawia ze sobą klasyczne rozumienie teorii ewolucji i koncepcję „inteligentnego projektu”.

Czwarta, ostatnia część, jest stosunkowo najbardziej zróżnicowanym blokiem w całej publikacji. W pierwszym tekście ks. dr hab. Krzysztof Kaucha, teolog ze środowiska lubelskiego, opierając się na nauczaniu Jana Pawła II, przedstawia argumenty świadczące o wiarygodności Kościoła. Drugi artykuł,

autorstwa ks. dr hab. Krzysztofa Gryza z Krakowa, jest poświęcony pojęciom narodu i patriotyzmu. Pojęcia te, bardzo istotne dla myśli społecznej Karola Wojtyły, zostały przez autora skonfrontowane z refleksją papieża u schyłku jego życia. Ostatni artykuł całej publikacji to tekst dr hab. Teresy Grabińskiej. Autorka porównuje w nim rozumienie bezpieczeństwa społecznego u papieży Jana Pawła II i Franciszka.

Jak widać z tego najbardziej nawet pobieżnego omówienia treści książki, zawiera ona artykuły z bardzo różnych dziedzin nauki. Są tu teksty *stricte* teologiczne i filozoficzne, ale także dotyczące literatury, historii, relacji między teologią i naukami przyrodniczymi, znaczenia Kościoła dla problematyki bezpieczeństwa społecznego itd. Ta różnorodność i interdyscyplinarność prezentowanych w książce tekstów idzie w parze z bardzo ciekawym doбором autorów. Obok osób o znanym już dorobku, jak Zofia Zarębianka, Krzysztof Kaucha czy Krzysztof Gryz, książka prezentuje artykuły także młodych, obiecujących intelektualistów, jak Dariusz Radziechowski, Maria Zboralska, Inga Mizdrak czy Paweł Rojek. Możemy mieć tylko nadzieję, że te nazwiska młodych autorów za kilka lat będą powszechnie znane w polskim środowisku akademickim. Cieszy, że na drodze swojego rozwoju intelektualnego ci młodzi autorzy spotkali się z filozoficzną i teologiczną myślą Karola Wojtyły/Jana Pawła II i że nie przeszli obok niej obojętnie, ale dzięki poświęconemu czasowi, studiom i refleksji potrafili ją sobie krytycznie przyswoić i uczynić ją częścią swojego wykształcenia i światopoglądu. Pozwala to żywić nadzieję, że za sprawą tych autorów ważne zadanie krytycznej wierności wobec intelektualnego dziedzictwa Karola Wojtyły/Jana Pawła II zostanie podjęte przez kolejne pokolenia polskich intelektualistów. To zobowiązanie pamięci jest tym ważniejsze, im więcej lat upływa od zakończenia pontyfikatu Jana Pawła II.

Bardzo serdecznie gratuluję i dziękuję autorom i redaktorom tej ważnej książki, a także osobom, bez których organizacja cyklu wykładowego „Jan Paweł II. Posługa myślenia” nie byłaby możliwa, szczególnie, księdzu infułatowi Janowi Kabzińskiemu, prezesowi Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!” i Pani Agacie Szucie, dyrektorowi Instytutu Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie, na której wsparcie, zainteresowanie i inspirację zawsze mogłem liczyć.

o. prof. dr hab. Jarosław Kupczak OP
Dyrektor Ośrodka Badań nad Myślą Jana Pawła II
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie
Kraków, 25 czerwca 2015 roku